

BETÆNKNING

FRA

BØRNE- OG UNGDOMSFORSORGENS
PÆDAGOGISKE NÆVN

vedrørende ændring af barneplejerskeuddannelsen

BETÆNKNING NR. 257

1960

Socialministeriets
bibliotek

61.39/5 ex. 3

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Indledning	5
I. De gældende regler for barneplejerskeuddannelsen	6
II. De i betænkningen af 1955 fra udvalget om uddannelse af ledere og medarbejdere til børneforsorgens institutioner fremsatte forslag til ændring af reglerne om barneplejerskeuddannelsen ..	6
III. Personalet ved anerkendte spædbørnehjem og vuggestuer samt behovet for uddannede barneplejersker	7
A. Personaleforholdene ved de anerkendte spædbørnehjem og vuggestuer	7
B. Behovet for barneplejersker	8
IV. Almindelige bemærkninger vedrørende kravene til barneplejerskeuddannelsen og uddannelsens sigte	9
V. Nævnets forslag	10
A. Ændring af den 1-årige uddannelse	10
B. Ændring af uddannelsen til autoriseret barneplejerske	11
1. Retningslinier for uddannelse på institutionerne	13
2. Retningslinier for den teoretiske uddannelse	14
3. Uddannelsens afslutning	18
C. Særlige spørgsmål vedrørende barneplejeskolens ledelse og personaleforhold m. v.	19
VI. Sammendrag	25

Bilag.

1. Skematisk oversigt over uddannelse af barneplejersker efter den foreslåede plan fra igangsættelse, indtil denne er i fuld funktion 27 |
2. Statistisk undersøgelse om hjemsted for børneforsorgsskolernes nuværende og vordende elever 29 |

INDLEDNING

I indledningen til den af det pædagogiske nævn den 11. marts 1960 afgivne betænkning om behandlingen af unge med særligt alvorlige tilpasningsvanskeligheder er anført de opgaver, som børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske nævn for tiden arbejder med.

I denne betænkning er den som nr. 2 anførte opgave om ændring af barneplejerskeuddannelsen taget op til behandling.

I skrivelse af 19. februar 1959 har socialministeriet udbedt sig en udtalelse fra nævnet angående det i betænkning nr. 128 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen fremsatte forslag herom.

Nævnet har om dette spørgsmål forhandlet med skoleudvalget for barneplejerskolen i København, der består af følgende:

inspektør *Andreas Jacobsen*, Inspektoratet for Københavns kommunes børneinstitutioner, forstanderinde frk. *Karen Petersen*, Valby mødrethjem, forstanderinde frk. *Anna Kjældgård*, Tommerup optagelseshjem.

læge fru *Sigrid Holm*, København, kontorchef *Ove Lissner*, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen,

I nævnets 1. forhandling med skoleudvalget har endvidere deltaget nu afdøde pastor *Harald Flensmark*, København.

Som repræsentanter for barneplejerskolen i Århus har deltaget i denne forhandling: vuggestueleder fru *Inga Fischer*, Århus, assistent frk. *Kirsten Jensen*, optagelseshjemmet i Århus.

Endvidere har man forhandlet med følgende repræsentanter for sundhedsstyrelsen: overlæge, dr. med. *H. Kreutzfeldt*, forstanderinde frk. *Eli Magnussen*.

Spørgsmålet har endelig været forelagt skoleudvalget vedrørende børneforsorgsskolerne, der består af følgende medlemmer:

direktør *Holger Horsten*, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, formand, kontorchef *Asger Friis*, socialministeriet, forstander *Agner Olsen*, iagttagelseshjemmet Emdrupgård,

forstander *Carl Bek*, drenge- og lærlingehjemmet Godhavn,

rektor *Robert Watt Boolsen*, Den sociale Skole, konsulent *Poul W. Perch*, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.

Hertil kommer som tilfornordnede medlemmer:

forstander *Erik Eriksen*, børneforsorgens videregående uddannelse på Den sociale Skole, forstander *Keld Mølbak*, Hindholm højskole, forstander *H. C. Rasmussen*, børneforsorgsskolen i Jægerspris,

Som sekretær for skoleudvalget fungerer fuldmægtig *Otto Sørensen*, socialministeriet.

Til skoleudvalgets drøftelser af spørgsmålet har følgende været indbudt:

inspektør frk. *Damgård Thygesen*, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, forstanderinde frk. *Signe Johnsen*, Vangede vuggestue,

forstanderinde frk. *Erna Dinesen*, spædbørnehjemmet Hartmannsvej,

forstanderinde frk. *Vibeke Juhl*, Louis Petersens børnegård,

forstanderinde frk. *Agnete Overgård*, vuggestuen i Ungdomsgården, Smørumvej 197, De 3 sidste som repræsentanter for henholdsvis Danske Børneforsorgsarbejderes Sammenlutning fraktion III, for ledere og medarbejdere ved spædbørnehjem og afdelinger for spæde børn ved optagelseshjem, Dansk Barneplejeråds afdeling for personale ved institutioner for forebyggende børneforsorg og forenin-

gen af sygeplejersker ved forebyggende børnefor-
sorgsinstitutioner.

Til at fremkomme med forslag om tilrette-
læggelse af barneplejerskeuddannelsen nedsatte
skoleudvalget et underudvalg bestående af:

konsulent *P. W. Perch*, direktoratet for børne-
og ungdomsforsorgen,

inspektør frk. *M. Damgård Thygesen*, direk-
toratet for børne- og ungdomsforsorgen,

forstander *Keld Mølbak*, Hindholm højskole,
forstander *H. C. Rasmussen*, børnefor-
sorgsskolen i Jægerspris,

forstanderinde frk. *Erna Dinesen*, spædbørne-
hjemmet Hartmannsvej,
forstanderinde frk. *Signe Johnsen*, Vangede
vuggestue,

forstanderinde frk. *Agnete Overgård*, vugge-
stuen i Ungdomsgården.

Skoleudvalgets sekretær har fungeret som
sekretær for underudvalget.

Underudvalget har ialt afholdt 5 møder og
forelagde på et møde den **14. december 1959**
sit forslag for det samlede skoleudvalg, der til-
trådte forslaget hovedsynspunkter, hvorefter
dette med enkelte mindre ændringer blev fore-
lagt det pædagogiske nævn.

Det pædagogiske nævn har behandlet spørgs-
målet i 11 møder. Til et møde den 1. marts
1960, var de ovennævnte sagkyndige indbudt.

Betænkningen har været drøftet i et fælles-
møde den 17. marts 1960 mellem børne- og
ungdomsforsorgens pædagogiske og økono-
miske nævn.

Om afgivelsen af nærværende betænkning er
der i nævnets møde den 29. marts 1960 op-
nået enighed.

Idet man henviser til sammendraget side 25
skal man indtrængende henstille, at nævnets
forslag søges gennemført snarest muligt.

I. DE GÆLDENDE REGLER FOR BARNEPLEJERSKEUDDANNELSEN

Uddannelsen af barneplejersker foregår i
henhold til arbejds- og socialministeriets be-
kendtgørelse af 10. oktober 1951 og består
dels af en 1-årig uddannelse, hvorunder ele-
verne får praktisk uddannelse på spædbørne-
hjem eller i vuggestuer samt en teoretisk ud-
dannelse på ialt 54 timer, dels af en videre-
gående uddannelse på 2 år, omfattende eet års
yderligere praktisk uddannelse på spædbørne-
hjem eller i vuggestue, 6 måneder i børnehave
og 6 måneder i børnehospital, samt en teore-
tisk uddannelse, omfattende ialt 100 timer.

Den teoretiske undervisning under den 1-
årige uddannelse omfatter følgende fag:

Sundhedslære	12 timer
Teoretisk barnepleje og sygdomslære . . .	16 »
Børnepsykologi	12 »
Beskæftigelse af småbørn	10 »
Etik	4 »

I alt 54 timer

De 100 timers teoretiske undervisning under
den videregående uddannelse på 2 år er fordelt
på følgende fag:

Pædiatri	20 timer
Børnepsykologi	20 »
Børnefor-	28 »
Regnskabs- og bogføring	20 »
Etik	12 »

Efter afslutning af den 1-årige uddannelse
afholdes afsluttende prøver i: sundhedslære,
teoretisk barnepleje og sygdomslære samt i
børnepsykologi.

Den videregående uddannelse afsluttes med
prøver i: pædiatri, børnepsykologi, børnefor-
sorg samt regnskabs- og bogføring.

II. DE I BETÆNKNINGEN VEDRØRENDE EN SÆRLIG UDDANNELSE AF LEDERE OG MEDARBEJDERE INDEN FOR BØRNEFORSORGEN AF 1955 FREMSATTE FORSLAG TIL ÆNDRING AF REGLERNE OM BARNEPLEJERSKE- UDDANNELSEN

I betænkningen af juni 1955 vedrørende en
særlig uddannelse af ledere og medarbejdere
inden for børnefor-
sorgen er fremsat forskellige

forslag om udvidelse af de bestående uddan-
nelser inden for børnefor-
sorgen. Af disse
forslag er forslagene om uddannelse af ledere

og medarbejdere ved opdragelseshjem, bortset fra spædbørnehjem, samt en supplerende uddannelse af autoriserede barneplejersker og sygeplejersker gennemført, hvorimod den foreslåede udvidelse af barneplejerskeuddannelsen endnu ikke har fået bevillingsmyndighedernes tilslutning.

Efter det i betænkningen fremsatte forslag skulle den teoretiske undervisning ved den 1-årige uddannelse udvides med yderligere 4 timer i psykologi, således at det samlede timetal forøges til 58 timer.

Den teoretiske undervisning ved den videregående uddannelse på 2 år foreslås udvidet fra 100 timer til ialt 411 timer samt 20 timers foredrag. De 411 timer er fordelt således på følgende fag:

	2. elevår	3. elevår	Ialt timer
Pædiatri	10	42	52
Anatomi og psykologi	20	—	20
Børnepsykologi	20	42	62
Pædagogik	—	63	63
Børneforsorg	—	48	48
Regnskabs- og bogføring	—	48	48
Etik	—	12	12
Samfundslære	—	12	12
Litteratur	—	12	12
Hygiejne og bakteriologi	4	21	25
Ernæringslære	4	21	25
Beskæftigelse af småbørn	—	32	32
I alt	58	353	411

Den teoretiske undervisning foreslås fordelt med 58 timer på 2. elevår og 353 timer på 3. elevår. Ved fordelingen på 2. og 3. elevår har man taget hensyn til den praktiske uddannelse på spædbørneinstitutioner, idet disse angives at have vanskeligt ved i større omfang at undvære eleverne, og det er en forudsætning for gennemførelse af 353 timers undervisning i det 3. elevår, at der indføres dagundervisning, medens eleverne gør praktikanttjeneste i børnehaverne, og at denne praktikanttjeneste udvides til 9 måneders varighed.

Det fremgår af betænkningen, at udvalget var af den opfattelse, at gennemførelsen af det nævnte forslag ikke ville kunne afhjælpe alle manglerne ved den teoretiske uddannelse af barneplejerskerne, men at udvalget ikke mente at kunne fremsætte forslag om en yderligere udvidelse af timetallet under hensyn til, at en sådan udvidelse ville gå for meget ud over den praktiske uddannelse. Udvalget pegede i stedet på den mulighed, at man udnyttede den i uddannelsesbekendtgørelsens § 28 hjemlede adgang til at etablere supplerende uddannelse for uddannede barneplejersker, og stillede forslag om, at der gennemførtes supplerende kurser omfattende 450 timers undervisning inden for en lidt større emnekreds end den ovenfor anførte for den teoretiske undervisning under 2. og 3. elevår. Som nævnt i indledningen er dette forslag blevet gennemført.

III. PERSONALET VED ANERKENDTE SPÆDBØRNEHJEM OG VUGGESTUER SAMT BEHOVET FOR UDDANNEDE BARNEPLEJERSKER

A. Personaleforholdene ved de anerkendte spædbørnehjem og vuggestuer.

Ifølge en af direktoratet foretagen undersøgelse var der pr. 1. juli 1959 ved spædbørnehjemmene ansat ialt 186 ledere og medarbej-

dere i *normeret stilling*. Af dette personale var ialt 152, eller godt 80 %, fuldt uddannede enten som autoriseret barneplejerske eller sygeplejerske, jfr. nedenstående oversigt:

Oversigt over normeret personale ved de anerkendte spædbørnehjem pr. 1 juli 1959, fordelt efter uddannelse.

	Uddannet personale				
	Sygeplejersker	Barneplejersker	Ialt	Ikke uddannet personale	Ialt
Ledere	46	3	49	6	55
Medarbejdere	17	86	103	28	131
Talt	63	89	152	34	186

Af det uddannede personale er 89 eller ca. 60 % uddannet som barneplejerske og 63 eller ca. 40 % som sygeplejerske. Så godt som alle barneplejerskerne er beskæftigede som medarbejdere ved hjemmene, og deres gennemsnitsalder er væsentlig lavere end sygeplejerskernes (29,1 år mod 45,7 år).

Ved de anerkendte *vuggestuer* var pr. 1. juli

1959 ansat ialt 402 ledere og medarbejdere i *normerede stillinger*, hvoraf 311 eller godt 75 % var fuldt uddannede som autoriserede barneplejersker eller sygeplejersker.

Af det uddannede personale havde 222 eller ca. 70 % uddannelse som barneplejerske, medens 89 eller ca. 30 % var uddannede sygeplejersker, jfr. nedenstående oversigt:

Oversigt over normeret personale ved de anerkendte vuggestuer pr. 1. juli 1959, fordelt efter uddannelse.

	Uddannet personale		Ialt	Ikke uddannet personale	Ialt
	Sygeplejersker	Barneplejersker			
Ledere	69	34	103	15	118
Medarbejdere	20	188	208	76	284
Ialt	89	222	311	91	402

Ligesom ved spædbørnehjemmene gælder, at hovedparten af barneplejerskerne er ansat som medarbejdere, og at deres gennemsnitsalder er væsentlig lavere end sygeplejerskernes (31,4 år mod 45,5 år).

Ud over det normerede personale var der ved spædbørnehjemmene og vuggestuerne pr. 1. juli 1959 ansat et *ikke-normeret personale* på henholdsvis 456 og 642. Langt den overvejende del af dette personale er under 25 år, og kun ganske få er fuldt uddannede. Dette hænger sammen med, at langt den overvejende del, nemlig 914 af et samlet, ikke-normeret personale på 1098, er elever. Af det samlede elevantal var 751. 1. års elever og 163 2. års elever.

Ifølge den samme undersøgelse har ialt 43 af de ved spædbørnehjemmene og vuggestuerne beskæftigede 311 barneplejersker deltaget i supplerende 4 måneders kursus på Den sociale Skole.

B. Behovet for barneplejersker.

Behovet for uddannede barneplejersker er afhængigt af flere faktorer, herunder især den årlige afgang blandt det antal kvinder, der i dag er ansat i normerede stillinger ved spædbørnehjem og vuggestuer, og det antal kvinder med anden kvalificeret uddannelse (sygeplejersker), som søger og får stillinger på de nævnte børneforsorgsinstitutioner, samt af udviklingen i antallet af institutioner. Herudover spiller også forholdene på det almindelige arbejdsmar-

ked ind, navnlig adgangen til bedre stillinger på andre arbejdsområder.

Med henblik på at få tilvejebragt et udgangspunkt for beregning af det samlede behov for uddannede barneplejersker er der på grundlag af erfaringerne for perioden 11. juli 1957 til 30. juni 1959 foretaget en beregning af afgangskvotienten for de ved spædbørnehjemmene og vuggestuerne ansatte ledere og medarbejdere. Herved er fundet en afgangskvotient pr. år på 2,4 for lederne og 18,3 for medarbejderne. Det bemærkes, at disse afgangskvotienter er lidt lavere end de kvotienter, der blev beregnet ved tilsvarende undersøgelser, foretaget i 1951 og 1954.

Anvender man de nævnte afgangskvotienter på personalet, får man til resultat, at der alene til erstatning for det personale, der af forskellige grunde forlader beskæftigelsen ved spædbørnehjem og vuggestuer, er behov for en årlig tilgang på ca. 80 autoriserede barneplejersker. Det må dog herved bemærkes, at en udvidelse af barneplejerskeuddannelsen i overensstemmelse med de i afsnittene IV og V fremsatte forslag må antages at føre til, at afgangsen af barneplejersker bliver mindre end under de nuværende forhold, fordi en del autoriserede barneplejersker i højere grad vil betragte deres uddannelse som en afsluttende uddannelse og undlade at uddanne sig videre til f. eks. børnehavelærerinde eller sygeplejerske, sådan som ofte har været tilfældet under den gamle ordning. Dette vil indebære, at den nye tilgang, der kræves til erstatning for den normale af-

gang af barneplejersker, bliver mindre end ca. 80 om året. På den anden side må det tages i betragtning, at der fremover må regnes med stigning i antallet af ansatte barneplejersker som følge af en forøgelse af antallet af vuggestuer, og at der også må forventes antaget barneplejersker til andre opdragelseshjem for mindre børn end de egentlige spædbørnehjem.

Den anslåede uddannelse af 80 elever årligt hviler på et forsigtigt skøn vedrørende det fremtidige behov. For så vidt behovet viser sig at være større, må uddannelsesmulighederne udvides i takt hermed.

Det bemærkes, at der i de sidste år er uddannet i gennemsnit ca. 150 autoriserede barneplejersker om året, og at denne tilgang er noget for stor. Når man er nået op på et så forholdsvis stort tal, hænger det sammen med, at man ikke fra barneplejeskolens side har

kontrol med, hvilket antal 2. års elever, der antages på de enkelte institutioner. Nogle institutioner synes hidtil i højere grad at have betragtet eleverne som velegnet, relativt billig arbejdskraft, end som unge piger hvis uddannelse institutionerne har ansvar for.

Såfremt man går ud fra, at det supplerende 4 måneders kursus for barneplejersker og sygeplejersker kun har interesse for medarbejdere under 45 år, er der for tiden ca. 365 medarbejdere, for hvem deltagelse i dette kursus kan blive aktuel. Det kan i denne forbindelse oplyses, at der på det supplerende 4 måneders kursus i tiden januar-april måned 1960 er optaget 24 elever, og at det næste kursus, der formentlig vil blive afholdt i efteråret 1960 - bl. a. som følge af, at deltagelse i dette kursus er gjort til betingelse for oprykning i 7. lønklasse, allerede er overtegnet.

IV. ALMINDELIGE BEMÆRKNINGER VEDRØRENDE KRAVENE TIL BARNE- OG UDDANNELSENS SIGTE

Direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen har i en om sagen afgiven erklæring af 19. februar 1959 over for nævnet udtalt, at det i de forløbne år har vist sig, at den teoretiske undervisning efter den hidtil gældende ordning ikke har været tilfredsstillende, og at det derfor er påkrævet, at denne udvides meget væsentligt. Det må kræves af uddannelsen som barneplejerske, at denne får et sådant omfang, at de autoriserede barneplejersker kan gøre fyldest både som førsteassistenter, hvorved de i lederens fravær kan fungere som dennes stedfortræder, og som ledere. De pågældende skal således - eventuelt i forbindelse med den ovenfor omtalte supplerende uddannelse - kunne nå en sådan standard, at de kan varetage følgende opgaver:

- 1) De skal kunne gennemføre det daglige arbejde med børnene på den ud fra sundhedsmæssige og pædagogisk-psykologiske synspunkter bedste måde.
- 2) De skal kunne disponere og i det hele taget forstå administrationen af en institution, hvori det offentlige investerer betydelige midler.
- 3) De skal være i stand til at føre det ofte omfattende regnskab på en sådan institution.

- 4) De skal have en sådan modenhed og psykologisk indsigt, at de dels kan støtte de enkelte medarbejdere, specielt de unge elever, der bor på institutionen, dels kan tilrettelægge et godt og naturligt samarbejde mellem leder og personale og mellem de ansatte indbyrdes.
- 5) De skal kunne etablere et godt forhold til børnenes forældre, der ofte vil søge vejledning og bistand hos institutionens leder eller dennes stedfortræder. De må derfor med en almen dannelse som baggrund have en speciel viden om menneskelige forhold af mentalhygiejnisk, praktisk og social art.
- 6) De skal ud fra en viden om barnets normale udvikling og almindelige sygdomme i barnealderen kunne observere, når et barn er sygt, og det er her ikke mindst vigtigt, at de kender deres begrænsning, således at de ikke prøver at klare et tilfælde selv, hvor hurtig lægehjælp er af betydning.

Det er en almindelig erfaring, at usikkerhed hos den pågældende på et af disse punkter let vil kunne medføre en usikker holdning også over for de andre problemer.

Under hensyn hertil anser direktoratet det for påtrængende nødvendigt, at *uddannelsen udvides*, og direktoratet er af den opfattelse, at

den i ovennævnte betænkning foreslåede udvidelse på ingen måde kan siges at gå videre, end hvad der er rimeligt og nødvendigt. Direktoratet peger i denne forbindelse på, at den teoretiske uddannelse, som nu gives sygepleje-elever, omfatter 500 timer på sygeplejeforskolen, 280 timer på sygeplejeforkursus og 540 timer i selve elevtiden, d.v.s. ialt 1320 timer, altså væsentlig flere timer, end der er foreslået fastsat for uddannelsen til autoriseret barneplejerske og det efterfølgende supplerende 4 måneders kursus (58 timer i 1. elevår, 489 timer i 2. og 3. elevår og 450 timer under det supplerende kursus, ialt 997 timer). Der henvises endvidere til, at der meddeles deltagere i børneforsorgens grunduddannelse undervisning i 1300-1400 timer, samt at der gives børnehavelærere 1224 timers og fritidshjems-lærere 1296 timers teori under uddannelsen.

Ved det pædagogiske nævns forhandlinger har der været enighed om, at det i høj grad er

påkrævet, at der søges gennemført en væsentlig udvidelse af den uddannelse, som gives autoriserede barneplejersker. På baggrund af de krav, der stilles til barneplejersker, der beskæftiges inden for børneforsorgen som førsteassistenter eller som ledere af mindre hjem, jfr. det foran af direktoratet anførte, er det åbenbart, at den nuværende uddannelse må anses for utilstrækkelig. Der kan i denne forbindelse tillige være grund til at fremhæve, at den heromhandlede gruppe af medarbejdere tager sig af børnene i deres første leveår, hvilke år er meget afgørende for deres senere udvikling.

Nævnet er, som det vil fremgå af det følgende, ydermere af den opfattelse, at det i uddannelsesudvalgets betænkning af 1955 fremsatte forslag om en udvidelse af den teoretiske uddannelse for autoriserede barneplejersker ikke i tilstrækkelig grad vil kunne imødekomme de krav, der, bl. a. efter det af direktoratet oplyste, i dag må stilles til denne uddannelse.

V. NÆVNETS FORSLAG

A. Ændring af den 1-årige uddannelse.

Den 1-årige uddannelse sigter dels på at danne grundlag for uddannelsen til autoriseret barneplejerske, dels på at give unge kvinder, der vil søge at kvalificere sig til at passe deres egne børn, eller som vil søge pladser ved børnepassning i private hjem, et almindeligt kendskab til barnepleje. Den er således kun i en vis udstrækning en selvstændig afsluttet uddannelse.

Betingelserne for at deltage i den 1-årige uddannelse bør som hidtil være, at pågældende er fyldt 18 år og ikke er over 25 år, idet der dog skal være adgang til at dispensere fra den sidstnævnte aldersbetingelse. Pågældende må herudover ved anbefaling eller andet vidnesbyrd kunne dokumentere at være i besiddelse af gode skolekundskaber, ligesom der skal kunne fremlægges tilfredsstillende vidnesbyrd om forhold og vandel samt bevis for at være i besiddelse af praktisk færdighed ved deltagelse i husligt arbejde, helst uden for hjemmet, i et år. Endelig skal den pågældende præstere en helbredserklæring samt attest for tuberkuloseundersøgelse.

Som tidligere nævnt, omfatter den teoretiske

undervisning i den 1-årige uddannelse ialt 54 timer (jfr. side 6).

Efter det for nævnet oplyste, viser erfaringerne, at det er overordentligt vanskeligt inden for det fastsatte timetal at bibringe eleverne tilfredsstillende kundskaber om selv elementære forhold inden for de omhandlede fag. Dette må efter nævnets opfattelse rejse tvivl om det formålstjenlige i fortsat at afholde afsluttende prøver i sundhedslære, barnepleje og sygdomslære samt børnepsykologi.

Manglerne ved den nuværende teoretiske uddannelse kan næppe afhjælpes, medmindre timetallet udvides væsentligt, men en sådan udvidelse kan formentlig ikke anses for ønskelig under hensyn til uddannelsens formål. Efter nævnets opfattelse bør man sigte mod en forenkling af skoleuddannelsen for 1. års eleverne med en vis drejning mod det praktiske, således at eleverne får et større udbytte af undervisningen.

Der er i nævnet enighed om at foreslå, at den nuværende teoretiske undervisning omlægges, således at den kommer til at omfatte ca. 30 timers undervisning i barnepleje og andre emner i naturlig tilknytning hertil. Derudover

skal der gives de elever, der ønsker det, adgang til at deltage i et samariterkursus.

Det foreslås, at eksamen i de teoretiske fag bortfalder og erstattes med et bevis for, at undervisningen er fulgt.

Den teoretiske undervisning under den 1-årige uddannelse bør som hidtil være henlagt til forskellige institutioner rundt omkring i landet, og udgifterne som hidtil afholdes over institutionernes drift. I de områder, hvor der er særlig mange institutioner for spæde, f. eks. København, Gentofte og Århus, vil det som hidtil være praktisk at centralisere 1. års teoriundervisning på et særligt kursus, således at der lokalt kan dannes et kursusudvalg, der udpeger en leder af det lokale kursus.

Læseplaner for 1. års teorikursus godkendes af den nedenfor under afsnit B omtalte barneplejerskole.

Der bør udarbejdes en vejledning for såvel teoriundervisningen som for den praktiske uddannelse på institutionerne. Man vil herved kunne bidrage til at gøre uddannelsen mere effektiv og ensartet i omfang og til at skabe et bedre grundlag for udvælgelse af egnede elever, der ønsker at deltage i den efterfølgende uddannelse til autoriseret barneplejerske, jfr. herved afsnit B. nedenfor.

B. Forslag til ændring af uddannelsen til autoriseret barneplejerske.

Uddannelsen til autoriseret barneplejerske har til *formål* at uddanne medarbejdere til børneforsorgens institutioner for spæde børn og småbørn og at kvalificere disse medarbejdere til at opnå stillinger som førsteassistenter og ledere af mindre institutioner.

Det må være en *betingelse* for at kunne deltage i uddannelsen til autoriseret barneplejerske, at eleven har gennemgået den 1-årige uddannelse med et tilfredsstillende resultat, herunder at der foreligger tilfredsstillende udtalelse fra den institution, hvor pågældende har været elev, samt at eleven har erhvervet bevis for deltagelse i samariterkursus. Elever, der ikke har afgangsbetegnelse for realklassen eller 9. skoleår, skal for at kunne deltage i uddannelsen have gennemgået en almindelig undervisning, f. eks. et 5 måneders kursus på folkehøjskole eller anden lignende uddannelse, gerne efter den 1-årige uddannelse.

Efter det fra sagkyndig side oplyste må det anses for tvivlsomt, om der er fornødent grund-

lag for at opretholde det hidtidige krav om, at en elev forinden optagelse på barneplejerskolen skal have gennemgået et kursus i klipning og syning af børnetøj, såfremt det nedenfor skitserede forslag til en ny undervisningsplan for den teoretiske barneplejerskeuddannelse gennemføres, idet der i denne undervisningsplan indgår et vist antal timer i beskæftigelsesfag, hvorunder eleven også vil blive undervist i vedligeholdelse af børnetøj m. v.

Efter nævnets opfattelse er det af afgørende betydning at nå frem til den rette *udvælgelse af elever, der optages til uddannelse til autoriseret barneplejerske*. Der bør i de omhandlede stillinger som ledere og faste medarbejdere i vuggestuer og spædbørnehjem ansættes medarbejdere, der har den fornødne uddannelsesmæssige baggrund, og som er i besiddelse af modenhed og menneskelig horisont. Det er derfor vigtigt at få udskilt uegnede elever, og man bør på et så tidligt tidspunkt af uddannelsen som muligt søge at udskille disse også af hensyn til de pågældende selv, idet det må anses for beklageligt, såfremt man skal standse en elev på et mere fremskredet tidspunkt af uddannelsen. Ifølge det af direktoratet oplyste, har de elever, der overgår fra den 1-årige uddannelse til videre uddannelse til autoriseret barneplejerske, i mange tilfælde ikke været i besiddelse af den standard, man kunne ønske. Dette skyldes bl. a., at udvælgelsen af disse elever i høj grad beror på skønnet hos lederen i den institution, hvor de har været beskæftiget under 1. års uddannelsen, idet dette skøn, der er afhængigt af de pågældendes leders evne til at forestå uddannelsen og bedømmelsen af eleverne, vil kunne være ret forskellig. Nævnet finder derfor anledning til at pege på betydningen af, at der gennemføres en mere ensartet bedømmelse af eleverne i det 1. elevår, også under hensyn til, at eventuelle variationer i lederens skøn vil kunne medføre u hensigtsmæssige afgørelser.

Nævnet skal derfor henstille, at der gennemføres en fast ordning på dette område, således at det pålægges lederne, eventuelt i et til dette formål særligt godkendt oplysningskema at nedfælde oplysninger om elevernes arbejde og modenhed m. v. Den afgivne bedømmelse bør drøftes mundtligt med eleven, således at denne bliver bekendt med institutionens syn på hendes muligheder. Der bør dog ikke overlades eleven en kopi af bedømmelsen. Som led i denne ordning bør der tillige gives lederne af

1. års praktiksteder faste retningslinier for, hvilke sider af elevens virksomhed der bør lægges vægt på ved bedømmelsen, ligesom der til brug for lederne bør udarbejdes en vejledning vedrørende de områder, den praktiske uddannelse bør omfatte, jfr. herved det under afsnit V. A. ovenfor anførte vedrørende vejledning angående den praktiske uddannelse på institutionerne under den 1-årige uddannelse.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorledes udvælgelsen af egnede elever, som vil kunne gennemføre den fortsatte uddannelse, bør finde sted, har nævnet den opfattelse, at afgørelsen bør træffes af det nedenfor under afsnit C nævnte skoleudvalg. Afgørelsen bør hvile dels på den udtalelse, som vedkommende forstanderinde har givet om elevens egnethed i det første elevår, (i tvivlstilfælde suppleret med yderligere oplysninger), dels på det indtryk af elevens teoretiske evner, som man kan få på det indledende 3 måneders teorikursus under uddannelsen til autoriseret barneplejerske. Disse oplysninger om såvel elevens praktiske som teoretiske forudsætninger må i forbindelse med en helbredsattest antages at kunne give tilstrækkeligt grundlag for at afgøre, om eleven bør gå videre. Man bør så vidt muligt meddele eleven afgørelsen inden påbegyndelsen af den praktiske uddannelse.

Såfremt *den teoretiske undervisning* ved uddannelsen til autoriseret barneplejerske skal opfylde sit formål: at give deltagerne den fornødne uddannelsesmæssige baggrund for at kunne bestride stillinger som førsteassistenter ved spædbørnehjem og vuggestuer og som ledere af mindre institutioner af denne art, er det som anført i uddannelsesudvalgets betænkning af 1955 nødvendigt, at eleverne bibringes et mere indgående kendskab til de grundlæggende fag: sundheds- og sygdomslære (herunder teoretisk barnepleje og pædiatri), børnepsykologi, børneforsorg samt regnskabs- og bogføring, og at der herudover optages flere fag, herunder pædagogik og visse almendannende fag, i den teoretiske undervisning.

Nævnet er opmærksom på, at man ved at følge det i betænkningen af 1955 anførte forslag til en udvidelse af den teoretiske undervisning ved barneplejerskeuddannelsen og ved at supplere en i henhold til sådanne nye bestemmelser gennemført barneplejerskeuddannelse med det særlige 4 måneders kursus for

autoriserede barneplejersker, vil kunne nå frem til en ordning af den teoretiske uddannelse, der betyder et væsentligt fremskridt i forhold til den nuværende uddannelsesordning. Man vil i så fald få 58 timers undervisning under den 1-årige uddannelse, 431 timers teoretisk undervisning (heri 20 timers foredrag) under uddannelsen til autoriseret barneplejerske og 450 timers teoretisk undervisning under det supplerende kursus.

Man kan imidlertid ikke gå ud fra, at blot et flertal af de uddannede barneplejersker vil gennemgå det supplerende kursus, der navnlig er beregnet for ledere og medarbejdere i mere moden alder, og man opnår således ikke ved den skitserede fremgangsmåde den ønskede hævelse af uddannelsesstandarden for samtlige barneplejersker. Nævnet vil i denne forbindelse gerne understrege, at man ved overvejelserne om, hvilke krav der i dag må stilles til barneplejerskernes uddannelse, også må tage hensyn til, at der siden fremkomsten af uddannelsesudvalgets betænkning er sket en betydningsfuld udvikling af andre uddannelser inden for børneforsorgen (børneforsorgens grunduddannelse), og af tilsvarende uddannelser uden for børneforsorgen.

Det må af pædagogiske grunde tilrådes, at den teoretiske undervisning i stedet for at være opdelt med et vist antal timer på den 1-årige uddannelse, et noget større antal timer på uddannelsens 2. og 3. år og med et lignende antal timer på et supplerende kursus - hvilke uddannelser oftest ikke vil ligge i continuation af hinanden - tilrettelægges efter en fast tidsplan, og således at de enkelte teoretiske kurser til sammen udgør en helhed.

Såfremt den teoretiske undervisning udvides væsentligt, vil det blive vanskeligt at fastholde den hidtidige praksis, hvorefter den teoretiske undervisning og den praktiske uddannelse på institutionerne følges ad. Det vil være nødvendigt, at eleverne i visse dele af uddannelsesperioden udelukkende koncentrerer sig om den teoretiske undervisning og i andre dele af uddannelsesperioden om den praktiske uddannelse.

En tidsmæssig adskillelse af den teoretiske og den praktiske uddannelse vil i øvrigt medføre den fordel, at man får et større udvalg af praktikantsteder, idet det ikke længere vil være nødvendigt, at den teoretiske undervisning og praktikanttjenesten er henlagt til samme lokalitet.

Det vil endvidere være en konsekvens af en

væsentligt udvidet undervisning, at denne er henlagt til en til dette formål særligt oprettet skole, og at denne skole får ansvaret for såvel den teoretiske som den praktiske uddannelse af eleverne. Det bemærkes herved, at det er en af ulemperne ved den nuværende uddannelsesordning, at der ikke hersker fornøden klarhed vedrørende dette spørgsmål.

Der er fra forskellig side fremsat ønske om, at den fremtidige uddannelse af autoriserede barneplejersker henlægges til en kost- eller kollegieskole med den motivering, at et sådant skoleliv med de karakterudviklende muligheder, det indebærer, vil have overordentlig stor betydning for de unges personlige udvikling. Nævnet kan fuldt ud tiltræde dette synspunkt og skal pege på, at det formentligt også bliver langt billigere og mindre tidsrøvende for de unge at bo samlet end spredt på lejede værelser i pensionater o. lign. Herudover skal nævnes understrege, at kollegielivet har en selvstændig pædagogisk funktion, idet det er noget væsentligt i uddannelsen til arbejdet i børneforsorgsinstitutionerne, at eleverne selv har haft lejlighed til at opleve gruppelevets betydning.

Nævnet skal herefter fremsætte forslag om, at uddannelsen til autoriseret barneplejerske fremtidig tilrettelægges efter følgende retningslinier:

Efter at have afsluttet den 1-årige uddannelse - tilrettelagt efter de under afsnit V. A. foran omtalte forenkledte retningslinier - med tilfredsstillende resultat, gennemgår eleven en 3 måneders teoretisk uddannelse på skole, hvorefter følger 6 måneders praktikantjeneste i en dertil godkendt børnehave. Efter yderligere 2 måneders teoretisk uddannelse på skole, skal eleven have 12 måneders praktikantjeneste ved dertil anerkendte opdragelseshjem for spæde børn og vuggestuer og 6 måneders praktikantjeneste på en børneafdeling af et dertil af sundhedsstyrelsen godkendt hospital. Uddannelsen afsluttes herefter med 4 måneders teoretisk uddannelse på skole. Den samlede effektive uddannelsestid bliver efter forslaget således $2\frac{3}{4}$ år, fordelt med 2 år på praktisk uddannelse og 9 måneder på teoretisk undervisning.

Sygeplejersker, der ønsker ansættelse inden for børneforsorgen, vil efter at have gennemgået mindst 6 måneders praktikantjeneste på en af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen dertil godkendt børneforsorgsinstitu-

tion (et spædbørnehjem, en vuggestue eller en børnehave), kunne optages på det afsluttende 4 måneders teoretiske kursus. Der bør være mulighed for at gennemgå praktikantjenesten på 2 af de nævnte typer institutioner, men i så fald må hver praktikantperiode være på mindst 4 måneder. Efter deltagelse i det afsluttende 4 måneders teoretiske kursus bør der meddeles vedkommende sygeplejerske bevis for uddannelsen.

Det må anses for nødvendigt, at uddannelsen indledes med en teoretisk undervisning, idet man alene herigennem vil kunne foretage en udskillelse af uegnede elever på det tidligst mulige tidspunkt af uddannelsen, jfr. det side 11 anførte vedrørende dette spørgsmål. De 6 måneders praktik i børnehave må anses for velegnet som første led i den praktiske uddannelse. De efterfølgende 2 måneders teoretiske uddannelse vil ikke mindst tjene til at forbedre eleverne til de efterfølgende 18 måneders praktiske uddannelse i spædbørnehjem, vuggestue og hospital. Det må herved tages i betragtning, at skolen skal opretholde kontakt med praktikstederne, og at eleverne i praktikperioden skal udfærdige rapporter og præstere visse manuelle arbejder. De afsluttende 4 måneders teoretiske uddannelse bygger i vidt omfang på elevernes erfaringer under den praktiske uddannelse.

Gennemførelsen af dette forslag, der forudsætter, at der under de 9 måneders teoretiske uddannelse meddeles undervisning i obligatoriske fag i ialt 965 timer, vil indebære, at uddannelsen til autoriseret barneplejerske fremover vil kunne ligestilles med børneforsorgens grunduddannelse og kvalificere til optagelse på Den sociale skoles afdeling for børneforsorgens videregående uddannelse.

Nævnet finder anledning til at fremhæve, at gennemførelsen af det nævnte forslag vel på længere sigt vil overflødig gøre det nuværende supplerende 4 måneders kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker, men at det vil være nødvendigt at bibeholde dette kursus, så længe der er behov for dette blandt medarbejdere, der er uddannet efter de hidtidige retningslinier.

1. Retningslinier for uddannelsen på institutionerne.

Godkendelse som uddannelsessted gives af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.

Godkendelse kan kun gives de institutioner,

der opfylder de krav i henseende til ledelse, udstyr, arbejde etc., der efter sagkyndig bedømmelse må stilles til en velleddet og velindrettet institution, og elever kan kun modtages, for så vidt samtlige normerede stillinger er besat med fuldt kvalificeret personale.

Institutionens ledelse skal have de fornødne pædagogiske forudsætninger for at kunne bibringe eleven det tilsigtede praktiske udbytte af opholdet.

Samtidig med godkendelsen fastsættes det antal elever, som vedkommende institution kan modtage til henholdsvis den 1-årige uddannelse og til uddannelsen som autoriseret barneplejerske.

Direktoratet fastsætter med tilslutning fra skoleudvalget det samlede antal elevpladser til uddannelsen som autoriseret barneplejerske og antallet af elever på hvert praktiksted.

Det påhviler barneplejerskolen at udarbejde fyldestgørende retningslinier for elevernes arbejde på praktikstederne og gennem en praktikleder at holde regelmæssig kontakt med disse.

Børnehave praktikken (6 måneder) tilsigter at give eleven indtryk af børnehavens arbejde, derunder samarbejdet med forældrene.

Det påhviler lederen at lade praktikanten deltage såvel i medarbejdersamtaler som forældremøder.

Eleven må arbejde i nøje kontakt med børnehavelæreren og under opsyn selv have ansvar for mindre grupper. Eleven må gøres bekendt med forskellige inden- og udendørs beskæftigelsesmuligheder og bør deltage i forarbejdelse og vedligeholdelse af børnehavens legetøj.

Det anbefales, at eleven fører optegnelser, der læses af lederen og eventuelt kan benyttes som grundlag for samtaler.

Praktikken i spædbarnspleje (12 måneder) foregår på de af direktoratet særligt dertil godkendte anerkendte vuggestuer og spædbørnehjem, således at elever, der har haft 1. års uddannelse på spædbørnehjem, tildeles vuggestuepraktik og omvendt.

Det påhviler institutionens leder at give eleven en grundig og omfattende instruktion. Eleven bør have ligelig uddannelse inden for arbejdets forskellige grene. Uddannelsen skal omfatte pleje og pasning samt beskæftigelse af

børn fra 0-3 år, tillavning af mælkeblandinger og småbørnskost. Endvidere ordning af tøj og småreparationer efter vask samt den almindelige rengøring af børnestuerne.

Praktikanttjeneste på et af sundhedsstyrelsen dertil *godkendt børnehospital* eller en *børneafdeling på andet hospital* (6 måneder). Eleverne bør i tjenesten i hospital have en praktisk undervisning, som med visse ændringer i omfang svarer til den, der gives sygeplejeelever i de pågældende afdelinger.

2. *Retningslinier for den teoretiske uddannelse.*

Nævnet har drøftet spørgsmålet om fastlæggelse af en tidsplan for gennemførelse af det ovenfor fremsatte forslag til teoretisk uddannelse og kan om dette spørgsmål henvise til den som bilag 1 optrykte oversigt, hvori er skitseret, hvorledes den teoretiske og praktiske uddannelse tidsmæssigt vil kunne tilrettelægges.

Ved den praktiske tilrettelæggelse af skoleåret for den foreslåede barneplejerskole er navnlig taget hensyn til foreliggende vanskeligheder ved at skaffe et tilstrækkeligt antal elevpladser for børnehospitalspraktik, og planen er derfor lagt således, at hospitalspraktikperioderne aldrig overlapper hinanden, idet de tænkes gennemført i én periode fra februar til ultimo juli og én fra 1. august til ultimo januar. Barneplejerskolen burde være ledig for ferier, kursus, hovedrengøring, mindre vedligeholdelsesarbejder o. lign. i juli og august, men dette lader sig ikke gennemføre af hensyn til den samlede uddannelsesrytme, medmindre der på én gang skal være 3 elevhold på forskelligt uddannelsesstade på skolen. I den skematiske oversigt er derfor kun juli måned afsat som feriemåned for skolen.

Skolens undervisningsår vil herefter gå fra 1. august til 30. juni med følgende fordeling af hold på de enkelte måneder:

August:	1. og 3. skoletrin
September:	1. og 3. skoletrin
Oktober:	1. og 3. skoletrin
November:	3. skoletrin afslutning
December:	2. skoletrin
Januar:	2. skoletrin
Februar:	1. og 3. skoletrin
Marts:	1. og 3. skoletrin
April:	1. og 3. skoletrin
Maj:	2. og 3. skoletrin afslutning
Juni:	2. skoletrin

Det fremgår heraf, at der i 7 måneder af undervisningsåret samtidig vil være to forskellige hold på skolen til teoretisk undervisning, og at der i 4 måneder af året vil være ét hold på skolen. Inden for hvert undervisningsår afsluttes uddannelsen af 2 hold. Da man næppe kan regne med mere end 20-25 elever pr. hold,

og der må sigtes mod at uddanne omkring 80 elever om året, vil det være nødvendigt at oprette parallelhold.

Nævnet skal herefter fremkomme med nedenstående forslag til plan for den teoretiske undervisning ved uddannelsen til barneplejerske:

Antal undervisningstimer.

Ialt	1. kursusperiode		2. kursusperiode		3. kursusperiode		
	12 uger		8 uger		15 uger		
	antal timer		antal timer		antal timer		
	ialt	pr. uge	ialt	pr. uge	ialt	pr. uge	
1. Den pædagogisk-psykologiske faggruppe.	210	72	6	48	6	90	6
2. Barneplejelære	204	72	6	72	9	60	4
3. Børneforsorg m. v.	126	36	3			90	6
4. Orienteringsfag og frie foredrag	168	60	5	48	6	60	4
5. Beskæftigelsesfag	173	72	6	56	7	45	3
6. Institutionsdrift m. v.	84	24	2			60	4
Obligatoriske fag ialt ..	965	336	28	224	28	405	27
7. Valgfri fag minimalt ...	128	96	8	32	4		
maximalt	390	204	17	96	12	90	6
Samlet timetal minimalt	1093	432	36	256	32	405	27
maximalt	1355	540	45	320	40	495	33

Undervisningsfagene opdeles i obligatoriske fag eller grundfag og valgfri fag. De obligatoriske fag er opdelt i 6 hovedgrupper, og man har valgt at begrænse sig til at foreslå en fordeling af det samlede timetal på disse hovedgrupper, bl. a. under hensyn til, at en yderligere opdeling på enkelte fag vil give pågældende skoleleder for lidt frihed ved tilrettelæggelsen af undervisningen.

Forslaget indebærer, at der i de tre kursusperioder som helhed meddeles teoretisk undervisning i obligatoriske fag i ialt 965 timer, hvortil kommer et vist antal timer i valgfri fag. Det foreslåede timetal betyder en væsentlig udvidelse i forhold til den nuværende uddannelsesordning, selv når denne suppleres med det tidligere nævnte 4 måneders kursus for barneplejersker og sygeplejersker, men svarer nogenlunde til det timetal, man ville nå frem til, såfremt man gennemførte det i uddannelsesudvalgets betænkning fremsatte forslag om ud-

bygning af barneplejerskeuddannelsen og hertil følger det supplerende 4 måneders kursus for barneplejersker og sygeplejersker. Til sammenligning kan yderligere anføres, at børneforsorgens grunduddannelse omfatter 927 timer i obligatoriske fag, jfr. herved den sammenlignende oversigt side 16.

I forbindelse med det ovenfor fremsatte forslag til timeplan for den teoretiske undervisning ved barneplejerskeuddannelsen ønsker nævnet at fremhæve, at man ganske kan tiltræde de i uddannelsesudvalgets betænkning af 1955 side 24 anførte almindelige betragtninger vedrørende uddannelsens mål og midler, og at man specielt er enig i det dér fremførte synspunkt, at de i timeplanerne angivne ugentlige timetal i de enkelte fag bør betragtes som gennemsnitstal, således at den enkelte skole i et vist omfang er frit stillet med hensyn til fordelingen af disse timetal.

Antal timer i obligatoriske fag.

	Børne- forsorgens grund- uddannelse	Uddannelses- udvalgets forslag + suppl. 4 må- neders kursus	Nuværende barneplejerske- uddannelse + suppl. 4 må- neders kursus	Nævnets forslag
1. Pædagogisk-psykologisk faggruppe	319	267	158	210
2. Barneplejelære	76	249	147	204
3. Børneforsorg m. v.	137	123	91	126
4. Orienteringsfag og frie foredrag	182	129	97	168
5. Beskæftigelsesfag	152	87	55	173
6. Institutionsdrift m. v.	61	84	56	84
<hr/>				
1-6 ialt obligatoriske fag..	927	939	604	965
7. Valgfri fag minimum...	228			128
<hr/>				
1-7 Obligatoriske og valgfri fag ialt	1155			1093

Vedrørende indholdet af undervisningen i de ovennævnte hovedgrupper bemærkes følgende:

1. *Pædagogisk-psykologisk faggruppe.* (210 timer).

Indledningsvis gennemgås grundlæggende spørgsmål inden for psykologien. Fagområdet søges belyst gennem eksempler, og det tilstræbes, at eleverne i rimeligt omfang tilegner sig fagenes terminologi.

Endvidere belyses familiens betydning og barnets udvikling og opdragelse, specielt i de første leveår, gennem den viden, der kan hentes fra psykologi, psykiatri, pædagogik og sociologi. Den praktiske anvendelse af denne viden inden for den daglige pædagogik understreges med henblik på iagttagelse af børn og forståelse af deres reaktioner.

Tillige gives der en oversigt over barnets og den unges senere udvikling, idet der tages særligt hensyn til de første leveårs betydning for denne udvikling. Der lægges både personlighedspsykologiske og socialpsykologiske synspunkter til grund. I denne sammenhæng behandles emner vedrørende arbejdspladsens mentalhygiejne, f. eks. samarbejdsproblemer, forholdet til børn og forældre (derunder tavshedspligt), ansvaret for tilvejebringelsen af et for børnenes udvikling og medarbejdernes trivsel gunstigt miljø.

Som led i tilvejebringelsen af et opdragelsesmæssigt helhedssyn inddrages emner fra pædagogikkens historie.

2. *Barneplejelære.* (204 timer).

Undervisningen bør omfatte:

- a. *Barnets daglige pleje.*
- b. *Anatomi og fysiologi:* Det menneskelige legeme og dets funktioner.
- c. *Pædiatri og sygdomsforebyggelse.*

Der lægges vægt på sygdommens indflydelse på

barnets fysiske og psykiske udvikling, barnets pleje, herunder isolationsteknikken.

d. *Hygiejne.*

Eleven må have kendskab til hygiejniske spørgsmål vedrørende drikke- og spildevand, boliger; skolehygiejne, arbejds- og almen epidemiologi, herunder lovbestemmelser om vederlagsfri behandling af smitsomme sygdomme, forebyggende foranstaltningers betydning for folkesundheden.

I tilknytning til dette fag gennemgås personlig hygiejne, herunder seksualhygiejne. Betydningen af gode sundhedsvaner understreges, de rette arbejdsstillinger indøves, og bevægelsesfysiologien gennemgås.

e. *Bakteriologi.*

Der bør gives en almindelig oversigt over de vigtigste sygdomsvækkende bakterier og vira, samt hvilke forholdsregler der bør tages imod dem.

f. *Ernæring.*

Eleverne bør orienteres om den rette ernæring og de vigtigste fødemidler i barnealderen samt den hensigtsmæssige kostsammensætning. Der bør endvidere gives eleven øvelser i økonomisk planlægning af daglig kost, dens tilberedning og servering. Kostens betydning for sundhedens bevarelse forklares.

3. *Børneforsorg m. v.* (126 timer).

a. *Samfundsorientering.* (36 timer).

Med udgangspunkt i hovedlinier i det danske samfunds opbygning må undervisningen på en konkret og livsnær måde tilstræbe at uddybe elevernes kendskab til og forståelse af den almindelige sociale lovgivning og de samfundsforhold, der har særlig relation til denne. Som eksempler herpå skal næv-

nes: Familiepolitik, befolknings spørgsmål, grupperne i samfundet, arbejde og fritid, organisationerne, lovgivning og forvaltning, den enkeltes forhold til samfundet, det sociale sikringsystem (offentlige og private hjælpeforanstaltninger, specielt børneforsorg).

b. *Børneforsorg.* (90 timer).

Børneforsorgens historie, lovgivning, organisation og institutioner gennemgås efter retningslinier svarende til, hvad der er gældende for børneforsorgens grunduddannelse (uddannelsesudvalgets betænkning af 1955, bilag 3, side 86), idet der lægges særlig vægt på gennemgang og tilegnelse af det stof, der omhandler det forebyggende børneforsorgsarbejde, småbørnsinstitutioner og disses arbejdsmåde, mødres og børns retsstilling, herunder adoption m. v.

Uden for det fastsatte timetal bør etableres institutionsbesøg i et sådant omfang, at eleverne herved får kendskab til det praktiske arbejde ikke alene på spædbørnehjem og forebyggende institutioner, men også på hjem for større børn.

4. *Orientering og frie foredrag.* (168 timer).

Undervisningen i disse fag har til formål at give en orientering i spørgsmål, som ikke direkte omfattes af den faglige uddannelse.

Den bør omfatte emner af almenmenneskelig art, således at der belyses kultur- og livsanskuelsesproblemer med udgangspunkt såvel i danske som i internationale forhold.

Den endelige tilrettelæggelse af en almen orientering bør overlades til uddannelsesskolens leder.

a. *Frie foredrag.*

Gennem foredrag - eventuelt med diskussion - belyses sociale, naturvidenskabelige, historiske, faglige, personalhistoriske, religiøse m. fl. emner. Det vil være naturligt, om disse timer også anvendes til behandling af aktuelle emner, og emner eleverne fremsætter ønske om at få belyst.

b. *Bibliotekskundskab* m. v.

Undervisningen, der bør gives tidligt i uddannelsen, omfatter dels en gennemgang af tilegnelsesmetoder, læseteknik m. v., dels en gennemgang af bøgernes brug og en orientering i det almindelige bibliotekssystem med dertil knyttede øvelser.

c. *Etik.*

Der redegøres for de almengyldige etiske principper, der er grundlæggende for vor kultur.

d. *Kulturhistorie.*

Der belyses en række emner fra forskellige kulturrepoker, specielt under hensyn til disses betydning for den pædagogiske udvikling.

e. *Litteratur.*

Med det hovedformål at kalde på elevernes interesse for skønlitteratur gennemgås nogle betyde-

lige danske og fremmede værker, fortrinsvis fra dette århundrede.

f. *Kunst og boliglære.*

Undervisningen, der bør være inspirerende for indretning og udsmykning af hjem og institution, tænkes at omfatte en gennemgang af hovedretningerne inden for kunsten og eksempler på brugskunst. Det vil være naturligt at knytte museumsbesøg til undervisningen. I forbindelse med denne undervisning kan der gives vejledning i læsning af arkitekttegning efter Dansk Standard.

Medens emnerne for de frie foredrag sandsynligvis behandles af en skiftende række foredragsholdere (herunder også skolens faste lærerpersonale), må der af hensyn til ensartethed og sammenhæng i undervisningen, kendskab til eleverne og disses arbejde med stoffet lægges vægt på, at de øvrige orienteringsfag behandles af forholdsvis få til skolen knyttede lærerkræfter, og at der i forbindelse med undervisningen kræves et vist selvarbejde fra elevernes side.

5. *Beskæftigelsesfag.* (173 timer).

Undervisningen har til formål at bibringe kendskab til, hvilke materialer, legetøj, billedbøger, fortællestof, lege, sange o. s. v., der er egnede for småbørn, og gennem elevens arbejde med de for småbørn mest attraktive beskæftigelsesformer og materialer at støtte forståelsen af barnets psykiske udvikling. Eleverne skal herudover opøve færdighed i brug af værktøj m. v. i et sådant omfang, at de bliver i stand til at forarbejde egnet legetøj og beskæftigelsesmateriale for småbørn og at foretage mindre - ikke håndværksmæssige - udbedringer på beskæftigelsesmaterialer, brugsgenstande og institution - herunder også almindeligt vedligeholdelsesarbejde på børnenes tøj.

Det bemærkes, at undervisningen i beskæftigelsesfagene tillige vil kunne tjene et rent mentalhygiejnisk formål over for eleverne. Erfaringerne viser, at det for mange elever er af betydning, at der er mulighed for sideløbende med undervisningen i de teoretiske fag at beskæftige sig med mere praktisk betonede fag, bl. a. fordi undervisningen i disse fag til en vis grad vil kunne støtte undervisningen i de teoretiske fag. Det må endvidere i sig selv anses for værdifuldt, at eleven får lejlighed til personligt at opleve glæden ved manuel fremstilling af beskæftigelsesmaterialer m. v.

Undervisningen må tilrettelægges således, at den i fremadskridende rækkefølge tjener disse formål. Det findes naturligt, om skolen giver eleverne til opgave på egen hånd at fremstille legetøj eller beskæftigelsesmaterialer for børn i forskellige aldre fra 1 til 6 år i den tid, hvor de er til praktisk oplæring i børnehaven og spædbørnsafdeling.

6. *Institutionsdrift m. v.* (84 timer).

Undervisningen bør omfatte:

a. *Kontorarbejde.* (12 timer).

Der undervises i almindeligt forekommende kontorarbejde, udfyldning af blanketter, udfærdigelse af ansøgninger, indberetninger m. v. og ordensregler på et kontor med særligt henblik på børneforsorgens institutioner.

b. *Institutionsdrift.* (27 timer).

Eleven vejledes om økonomisk brug af gas, lys, varmt vand, rengøringsmidler, om behandling af tøj, inventar, brugsgenstande og andet materiel og om den rette vedligeholdelse af dette.

Principperne for hensigtsmæssig og tidsbesparende arbejdstilrettelæggelse gennemgås. Betydningen af systematisk vejledning af personalet og af konferencer og rapportgivning. Den enkeltes ansvar for arbejdets gang. Arbejdstidsskemaer o. lign.

c. *Bogføring m. v.* (45 timer).

Der gennemgås eksempler på daglige posteringer i den af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen godkendte kassebog omfattende regnskaber for institutioner for forebyggende børneforsorg og opdragelseshjem, ligesom eleverne bør undervises i månedlige overføringer fra kassebog til hovedbog, og der bør gennemgås eksempler på opstilling af årsregnskab såvel efter kasseregnskaber som efter dobbelt bogholderi. Endvidere bør vises føring af andre forekommende bøger, såvel stam-, kost- og gæstebog som inventarbog, kørsels- og lømmepenge-regnskab. Eleverne må endvidere undervises i beregninger af statstilskud efter den gældende lovgivning.

Endelig må eleverne gøres bekendt med de driftsøkonomiske og handelsmæssige betragtninger, der lægges til grund ved indkøb, montering, kostforplejning, vask m. v.

7. *Valgfri fag* (max. 390 timer, min. 128 timer).

Ud over de obligatoriske fag skal skolen tilbyde undervisning i valgfri fag, således at den enkelte elev i samråd med skolens ledelse tilrettelægger sin egen ugeplan efter lyst og behov. Forudsætningen for gennemførelse af et valgfrit fag vil i almindelighed være, at der melder sig mindst 10 elever til deltagelse i dette; for de valgfrie elementærfag, dansk og regning, skal undervisningen dog gennemføres, dersom mindst 5 elever tilmelder sig.

Undervisningen i de enkelte fag behøver ikke at strække sig over hele kursusperioden; et fag kan efter nogle ugers eller måneders forløb afløses af et andet; på den anden side kan deltagelse i et valgfrit fag udstrækkes til at gælde alle tre skoleperioder.

Som eksempler på valgfri fag kan nævnes:

a. *Elementærfag.*

Skriftlig dansk og regning. Undervisningen, der bør begrænses til første skoleperiode, tilstræber at genopfriske almindelige skolekundskaber.

b. *Andre fag.*

F. eks. svensk, musik, dramatik, filmkundskab, fjernsyn, mundtlig fremstilling. Skolens tilbud må afhænge af de stedlige muligheder og elevernes interesser, men det må fremhæves, at et kort kursus i svensk udvider mulighederne for læsning af pædagogisk-psykologisk faglitteratur betydeligt, og at kursus i mundtlig fremstilling giver en ofte tiltrængt færdighed og selvtilid.

a. *Legemsøvelser m. v.*

Gymnastik, rytmik, fri idræt, terrainsport, sange, folkedans, moderne dans o. s. v. Det er ønskeligt, at eleverne deltager med mindst 3 timer om ugen i et eller flere af disse fag, idet erfaringen viser, at nævnte fag ikke blot giver en vis motion, der kan være fremmende for det boglige arbejde, men at de tillige udvikler sociale følelser og sammenhold.

d. *Anden fritidsbeskæftigelse.*

Børnesang, almindelig sang, flerstemmig sang, rammevævning, fremstilling af musikinstrumenter (marimbaer, trommer, fløjter, mandoliner, guitarer o. s. v.), smykker (træ, naturmaterialer, metal, emalje), flette- og knyttarbejde, bastarbejde o. s. v. Brug af film og båndoptager.

3. *Uddannelsens afslutning.*

På grundlag af en udtalelse fra det spædbørnehjem eller den vuggestue, hvor eleven har gjort tjeneste, samt erklæringer fra vedkommende børnehave og børnehospital vedrørende elevens praktikantjeneste, udfær diges af praktiklederen en sammenfattende bedømmelse af elevens standpunkt og evner i det praktiske arbejde. Ved afslutningen af den teoretiske undervisning udfærdiger forstanderen efter samråd med lærerkollegiet et vidnesbyrd, der indføres i skolens afgangsprotokol; for så vidt angår de fag, hvori særlig afsluttende prøve skal aflægges, jfr. nedenfor, skal vidnesbyrdet være meddelt til protokollen inden prøvens afholdelse.

Der afholdes prøve i den pædagogisk-psykologiske fagkreds, barneplejelære, børneforsorg samt regnskabs- og bogføring, idet der i førstnævnte fag afholdes mundtlig og i de tre sidstnævnte skriftlig prøve.

Ved bedømmelsen af de afsluttende prøver anvendes følgende betegnelser:

- A. med udmærkelse: Et standpunkt, der både hvad modenhed og kundskabsmængde angår, tilfredsstillende krav, der ligger væsentligt ud over dem, der kan stilles på baggrund af uddannelsen.
- A. Et afgjort godt og tilfredsstillende standpunkt.
- B. Et standpunkt, der i det store og hele tilfredsstillende krav, der stilles på baggrund af uddannelsen.
- C. Et standpunkt, der ikke ligger på højde med, hvad eleverne normalt bør nå til, men som absolut kan passere.
- D. Et standpunkt på grænsen af det antagelige, men som dog skønnes at kunne godtages.
- E. Et uantageligt standpunkt.

Såfremt såvel bedømmelsen af elevens standpunkt og evner i det praktiske arbejde som resultatet af prøven i de teoretiske fag som helhed er tilfredsstillende, modtager eleven et diplom, der giver ret til betegnelsen: autoriseret barneplejerske. Opnås der ved bedømmelse i et eller flere fag ikke mindst betegnelsen D, afgør skolens forstander i samråd med lærerne i de hovedfag, hvori der aflægges prøve, om der kan meddeles den pågældende diplom.

C. Særlige spørgsmål vedrørende barneplejerskolens ledelse og personaleforhold m. v.

I henhold til § 2 i arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 10. oktober 1951 af regler angående barneplejerskeuddannelsen ledes *den nuværende barneplejerskole* af et af socialministeriet i 1951 beskikket skoleudvalg bestående af en repræsentant for direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, en børnelæge, inspektøren for Københavns kommunes børneinstitutioner, en repræsentant for Landsforeningen Forebyggende Børneværn samt 4 forstanderinder beskikket efter indstilling af de på daværende tidspunkt forhandlingsberettigede organisationer, og således, at såvel spædbørnehjem og vuggestuer som København og provinsen var ligeligt repræsenteret. Dette skoleudvalgs beskikkelse er iøvrigt udløbet pr. 1/4 1954, men i forventning om en nyordning har socialministeriet undladt at foretage beskikkelse for tiden efter denne dato. Skoleudvalget består nu kun af 5 medlemmer, der er nævnt side 5, spalte 1. De nu forhandlingsberettigede organisationer er ikke repræsenteret i udvalget.

Da man gennemførte det i uddannelsesud-

valgets betænkning fremsatte forslag om et *supplerende 4 måneders kursus for barneplejersker og sygeplejersker*, der etableres på den sociale skole, blev det af praktiske grunde besluttet at henlægge denne undervisning under det særlige skoleudvalg, der i henhold til arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952 angående en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem var nedsat til at forestå børneforsorgens videregående uddannelse på den sociale skole. Ved forhandlinger om denne undervisning tiltrædes udvalget af lederen af barneplejerskolen samt repræsentanter for de nu forhandlingsberettigede 3 personaleorganisationer.

Dette skoleudvalg består af en repræsentant for socialministeriet, en repræsentant for direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, en repræsentant for forstanderne ved opdragelseshjemmene, en repræsentant for medhjælperne ved disse hjem samt rektoren for den sociale skole og direktoratet for børne- og ungdomsforsorgens pædagogisk-psykologiske konsulent. Dette skoleudvalg er endvidere i 1959 blevet anmodet om at ville afgive indstilling til socialministeriet med hensyn til, hvilke elever ved børneforsorgens grunduddannelse på Hindholm højskole og i Jægerspris der bør have vikartilskud under skoleopholdet, idet skoleudvalget, når der behandles spørgsmål vedrørende denne uddannelse, suppleres med lederne af de to nævnte skoler.

Socialministeriets daværende uddannelsesudvalg fremsatte i sin *betænkning af 1955* forslag om, at der i forbindelse med gennemførelsen af de foreslåede ændringer af barneplejerskeuddannelsen skete en koordinering af ledelsen af barneplejerskeuddannelsen og børneforsorgens videregående uddannelse gennem nedsættelse af et fælles skoleudvalg. Udvalget foreslog, at dette fælles skoleudvalg fik følgende sammensætning:

Fællesrepræsentanter.

- 1) En repræsentant for socialministeriet.
- 2) En repræsentant for direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.
- 3) Et lægekyndigt medlem udpeget af sundhedsstyrelsen.
- 4) Rektor for den sociale skole.

Børneforsorgens videregående uddannelse.

- 5-7) Et medlem, repræsenterende institutionsbestyrelserne, og en forstander for samt en

medarbejder ved et opdragelseshjem, beskikket efter indstilling af de forhandlingsberettigede organisationer.

Barneplejerskeuddannelsen.

- 8) Et medlem, udpeget af Københavns kommune.
- 9) Endnu en repræsentant for institutionsbestyrelserne, udpeget af de forhandlingsberettigede organisationer.
- 10-13) Fire repræsentanter for ledere og medarbejdere ved spædbørnehjem og vuggestuer, udpeget af de forhandlingsberettigede organisationer.

Endvidere foresloges det, at socialministeriets undervisningskonsulent ved opdragelseshjemmene (nu direktoratet for børne- og ungdomsforsorgens pædagogisk-psykologiske konsulent) knyttes til skoleudvalget som særlig tilfornordnet uden stemmeret.

Socialministeriets uddannelsesudvalg fremsatte samtidig i betænkningen fra 1955 forslag om, at barneplejerskeuddannelsen henlagdes til den sociale skole.

Disse forslag er imidlertid aldrig gennemført, lige så lidt som forslaget om udvidelse af uddannelsen som autoriseret barneplejerske.

Landsforeningen Forebyggende Børneværn har på sit årsmøde i Åbenrå i maj 1959 vedtaget en resolution, hvori udtales ønske om, at barneplejerskolen vedblivende må være en selvstændig institution såvel administrativt som uddannelsesmæssigt, og at den fremtidige leder — som hidtil — må være en fuldt ud fagligt kvalificeret person, som kender arbejdet i vuggestue eller spædbørnehjem indefra gennem årelang erfaring, ligesom der udtales ønske om, at der snarest tilvejebringes midler til aflønning af en skoleleder, som kan afse al sin tid til ledelsen af skolen. I udtalelsen rettes endvidere kritik mod uddannelsesudvalgets ovenfor refererede forslag om et fælles skoleudvalg for børneforsorgens videregående uddannelse og barneplejerskeuddannelsen, idet foreningen finder forslaget urimeligt kompliceret, ligesom forslaget angives at ville have til følge, at faglige synspunkter vanskeligt vil kunne komme til orde. Landsforeningen henstiller endelig med bemærkning, at det er foreningen bekendt, at der over for skoleudvalget er stillet forslag om, at den teoretiske uddannelse henlægges til en højskole, indtrængende, at den hidtidige ordning bibeholdes.

Det fremgår af det tidligere anførte, at det af *det pædagogiske nævn* fremsatte forslag til ændring af barneplejerskeuddannelsen vil indebære, at der opstår så store berøringspunkter mellem denne uddannelse og såvel børneforsorgens grunduddannelse som børneforsorgens videregående uddannelse, at det ud fra både rent administrative og faglige synspunkter må anses for rigtigst, at ledelsen af barneplejerskeuddannelsen fremover henlægges under det eksisterende skoleudvalg vedrørende børneforsorgsskolerne. Nævnet skal derfor henstille, at det nævnte skoleudvalg bemyndiges til at forestå barneplejerskeuddannelsen, idet det herved forudsættes, at skoleudvalget ved behandling af spørgsmål vedrørende denne uddannelse suppleres med pågældende skoleleder og repræsentanter for de forhandlingsberettigede organisationer for personalet og bestyrelser ved spædbørnehjem og vuggestuer. Som bestyrelsesrepræsentanter skal man foreslå 1 repræsentant for landsforeningen forebyggende børneværn og 1 for de kommuner, der driver institutioner for spæde børn.

Ved fællesmødet med det økonomiske nævn blev det af borgmester *Urban Hansen* foreslået, at skoleudvalget tillige skulle suppleres med politiske repræsentanter. Da skoleudvalget imidlertid alene har pædagogiske beføjelser, såsom ansvar for børneforsorgsskolerne undervisning og optagelse af elever, må dette organ sammensættes ud fra pædagogiske hensyn i lighed med, hvad der er tilfældet ved andre undervisningsanstalter. Yderligere må man i dette udvalg betragte det folkevalgte element som værende de ovenfor nævnte repræsentanter for personale- og bestyrelsesorganisationerne.

De administrative og økonomiske beføjelser vedrørende skolerne er henlagt til den enkelte skoles bestyrelse.

Det pædagogiske nævn er derfor af den opfattelse, at en politisk repræsentation i skoleudvalget ikke er påkrævet.

Vedrørende *ledelsen af barneplejerskolen* bemærkes, at hvervet som forstanderinde for skolen hidtil har været varetaget af en leder af en af de større forebyggende institutioner, og at erfaringerne i de forløbne år har vist, at det ikke har været muligt for denne leder at tilvejebringe den fornødne kontakt med praktikstederne, herunder børnehaverne, og give den fornødne orientering om, hvad der fra barneplejerskolens side må lægges vægt på, at eleverne lærer. Forstanderinden har derfor i erkendelse

af vanskelighederne ved at forene hvervet som leder af skolen med hvervet som forstanderinde af en forebyggende institution fratrådt stillingen den 1. april 1959. Under hensyn til de stedfindende overvejelser vedrørende en nyordning af barneplejerskeuddannelsen har man som en midlertidig ordning formået en leder af en forebyggende institution til indtil videre at varetage ledelsen af barneplejerskolen.

Nævnet må under henvisning til det oplyste anse det for påkrævet, at der oprettes en normeret stilling som leder af barneplejerskolen, der gør det muligt at ansætte en heltidsbeskæftiget skole- og undervisningskyndig forstander. Under hensyn til det tidligere udtalte om betydningen af kontakten med og vejledningen af praktiksteder vil det endvidere være nødvendigt at oprette en fast stilling for en overlærer, der bør kunne fungere som forstanderens stedfortræder, og som bl. a. må have et grundigt kendskab til arbejdet i institutionerne. Herudover bør der formentlig oprettes en fast stilling for en lærer og eventuelt en hobbylærer.

Nævnet er bekendt med, at det har været overvejet at henlægge den teoretiske undervisning for barneplejerskerne til en af børneforsorgens 2 nuværende grundskoler, der begge er beliggende på Sjælland, men at en sådan plan ikke er gennemførlig, idet disse skolers undervisningskapacitet er udnyttet fuldt ud. Hertil kommer, at det, som det fremgår af bilag 2, har vist sig, at de elever, der søger børneforsorgens grundskoler og barneplejerskeuddannelsen, kommer fra steder, der er nogenlunde jævnt fordelt over hele landet. Det vil derfor eventuelt vise sig hensigtsmæssigt, når man har gjort erfaringer med barneplejerskeuddannelsen efter de her foreslåede retningslinier, at fordele eleverne på de forskellige skoler, således at der for eksempel samtidig uddannes et barneplejerskehold og et grundskolehold henholdsvis på en skole i Jylland og en af skolerne på Sjælland.

Om mulighederne for oprettelse af en børneforsorgsskole i Jylland er det over for nævnet oplyst, at Christian den IX's børnehjem i Århus i den nærmeste fremtid vil blive nedlagt som børnehjem, og at der er mulighed for at indrette hjemmet til brug for uddannelsen af børneforsorgsmedarbejdere. Den pågældende ejendom vil kunne indrettes til først og fremmest at rumme barneplejerskolen, således at man herved vil få dækket behovet for en centralt placeret skole, der kan forestå barneplejerskeuddannelsen.

Som tidligere nævnt må man af flere grunde tillægge det stor betydning, at undervisningen udformes som en heldagsundervisning i en central kollegieskole. Ved at opdele undervisningen i adskilte teori- og praktikperioder opnår man den fordel, at man kan anvende praktiksteder over hele landet, medens man, hvis eleverne samtidig skal have praktik- og teoriundervisning, er bundet til kun at anvende praktiksteder, der ligger nær ved det sted, hvor teoriundervisningen gives.

En placering af skolen i Århus må - rent bortset fra de faktiske tilstedeværende muligheder - anbefales, dels fordi man allerede har 2 børneforsorgsskoler på Sjælland og anser det for rigtigt, at der også placeres en sådan skole i Jylland, dels fordi denne by frembyder særdeles gode muligheder for kontakt med andre kulturelle institutioner.

Nævnet skal under henvisning til det anførte henstille, at barneplejerskolen søges placeret i Christian d. IX's børnehjem i Århus.

Det forudsættes, at forstanderen og eventuelt en fast lærer bor på skolen, samt at hovedparten af eleverne får kost og logi på skolen. Man går endvidere i overensstemmelse med det i afsnit III B ovenfor anførte ud fra, at der sigtes mod at uddanne ca. 80 elever om året, således at der inden for hver kursusperiode løber to parallelhold med 20 elever i hvert hold. Dette betyder, at der i 7 måneder er en gennemsnitlig belægning på skolen på 80 elever og i 4 måneder en gennemsnitlig belægning på 40 elever.

Lønninger m. v.

Under hensyn til de krav, der må stilles til forstanderens uddannelse og erfaring, vil det være nødvendigt at oprette en forstanderstilling i 25. lønklasse. Hertil kommer en stilling for en overlærer i 23. lønklasse og 2 lærerstillinger i 17. lønklasse.

Lønningerne til forstander, overlærer og lærere må anslås til omtrent 80.000 kr.

Såfremt der oprettes parallelhold, må man regne med, at der i undervisningsåret vil blive ca. 5000 undervisningstimer. Man må gå ud fra, at forstanderen, overlæreren og den faste lærer tilsammen vil kunne påtage sig at undervise i ialt ca. 2700 timer inden for undervisningsåret. Undervisningen i de resterende 2300 timer må varetages af timelønnede lærere. Disse bør formentlig ligesom timelønnede

lærere ved den sociale skole aflønnes med 10 kr. + det til enhver tid gældende honorartil-læg, for tiden 115 %, eller ialt 21,50 kr. pr. time. Udgifterne til timelønnede lærere bliver således ialt ca. 50.000 kr. Hertil kommer udgifterne til foredragsholdere, eksaminatorer og censorer på ca. 5000 kr.

Ud over udgifter til lønninger til lærere og foredragsholdere må der regnes med udgifter til 1 økonoma og 3 å 4 husassistenter. De samlede udgifter til aflønning af dette personale må anslås til ca. 30.000 kr. årligt. Hertil kommer 1 kontorassistent og 1 pedel. Lønningerne til disse vil formentlig andrage omkring 20.000 kr. pr. år.

Undervisningsmidler, inventar.

Udgifterne til undervisningsmidler må anslås til ca. 7500 kr. pr. undervisningsår. Det vil endvidere være nødvendigt at regne med en udgift på 2-3000 kr. til inventar.

Kontorhold m. v.

Udgifter til kontorhold, herunder udgifter til regnskabsføring, annoncering m. v., vil formentlig andrage omkring 5000 kr.

Befordringsgodtgørelser og fribefordring.

Det må anses for rimeligt, at der på samme måde som for eleverne på den sociale skole ydes eleverne på barneplejeskolen godtgørelse for udgifter ved rejser til og fra praktikstederne. Herudover må regnes med befordringsgodtgørelse til praktiklederen m. v. Disse udgifter er ganske skønsmæssigt anslået til 10.000 kr.

Udgifter til kost og betaling for opholdet på skolen.

Udgifterne til kost kan på grundlag af erfaringer fra børneforsorgsskolen i Jægerspris anslås til ca. 75.000 kr. pr. år.

Ejendomsudgifter.

Som ovenfor omtalt (pag. 21) har direktoratet gennem nogen tid forhandlet med bestyrelsen for Kong Chr. d. IX's børnehjem i Århus om erhvervelse af dette hjem med henblik på indretning af en børneforsorgsskole.

Bestyrelsen for hjemmet, der er normeret til at modtage 69 børn, og for tiden har en faktisk belægning på 56 børn, har længe overvejet at nedlægge hjemmet og i stedet opføre 2 mindre børnehjem.

Forhandlingerne herom er afsluttet den 16. februar 1960 på et møde mellem bestyrelsen og direktoratet. Det aftaltes, at direktoratet kan overtage grund, bygninger og fast inventar for en købesum af 500.000 kr., hvilket beløb svarer til den af statens ligningsdirektorat fastsatte vurdering af ejendommens værdi i handel og vandel.

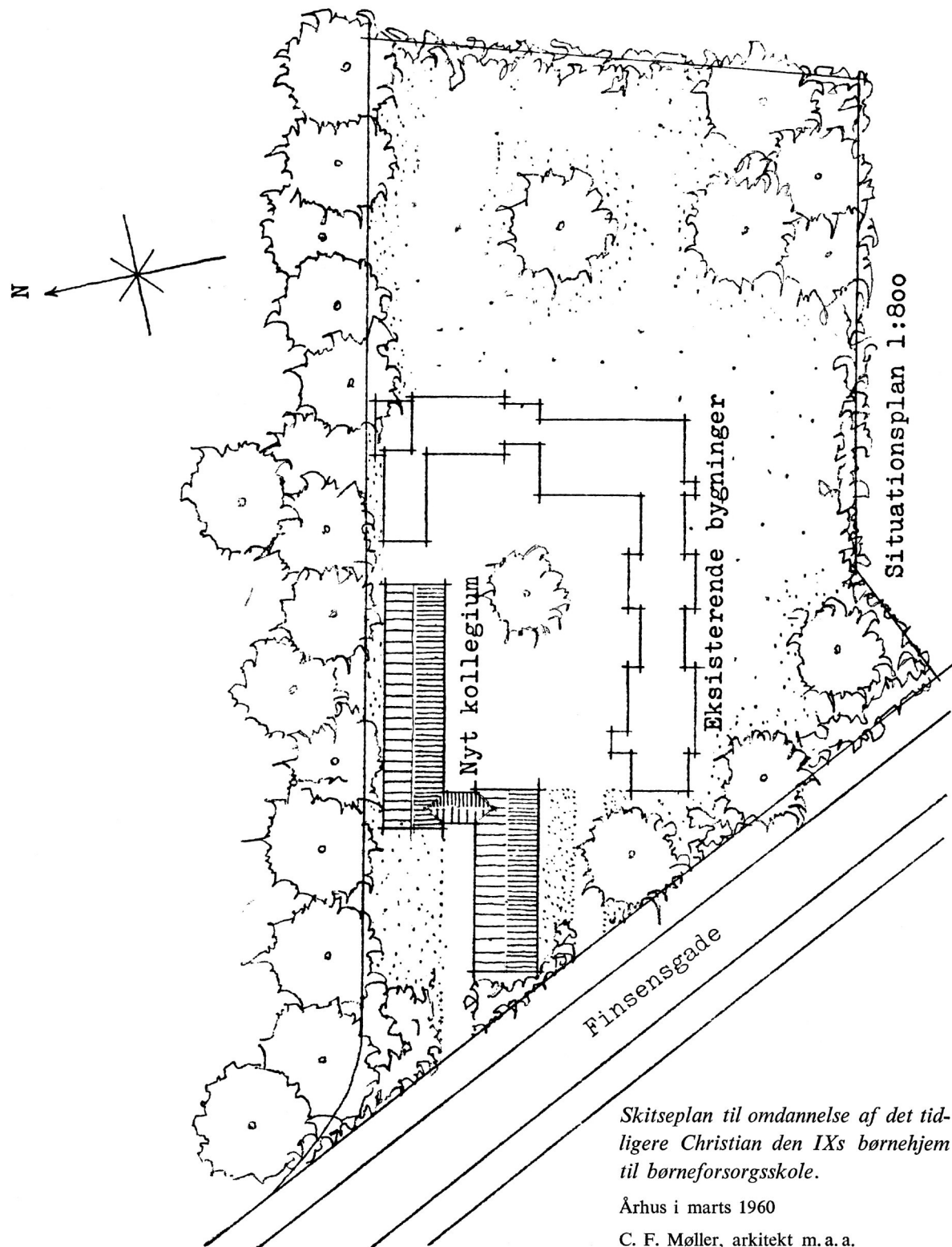
Med hensyn til børnehjemmets fremtid blev det vedtaget, at man til afløsning af Kong Chr. d. IX's børnehjem vil søge oprettet to mindre børnehjem til henholdsvis 30 og 25 børn. Man har herved taget hensyn til, at det rent pædagogisk vil være mest hensigtsmæssigt at oprette 2 små hjem, hvorved man skal henvise til de bemærkninger, der er fremsat side 39 i betænkning af 13. februar 1960 fra udvalget vedrørende ungdomskommissionens betænkning om den tilpasningsvanskelige ungdom.

Det påregnes, at bygningen af de nye børnehjem, som skal erstatte Kong Chr. d. IX's børnehjem, skal påbegyndes i efteråret 1960 for det første vedkommende og i efteråret 1961 for det andet vedkommende, således at ombygningsarbejderne vedrørende børneforsorgsskolen kunne påbegyndes i efteråret 1961, og skolen være færdig omkring 1. april 1963.

Der er af arkitekt C. F. Møller udarbejdet skitseplaner vedrørende skolen, hvorefter de nuværende bygninger vil blive anvendt til skolelokaler, forstanderbolig m. m., medens der til eleverne opføres en kollegieføj med 48 værelser.

Udgifterne til projektets gennemførelse vil ifølge en skønsmæssig vurdering kunne anslås således:

Købesum	Kr.	500.000.—
<i>Bygningsarbejder.</i>		
Istandsættelse og for-		
nødne ændringer af		
hovedbygningen	Kr.	140.000.—
Kollegium		
med 48 værelser	»	765.000.—
	Kr.	905.000.—
Montering og inventar	»	212.000.—
Administration, reproduktion etc.	»	94.000.—
	Kr.	1.711.000.—

Skitseplan til omdannelse af det tidligere Christian den IXs børnehjem til børneforsorgsskole.

Århus i marts 1960

C. F. Møller, arkitekt m. a. a.

De årlige ejendomsudgifter vil på grundlag af det ovenfor anførte kunne anslås således:

Ordinær vedligeholdelse	Kr.	22.500.-
Skatter og afgifter »		10.000.-
Sparekasselån kr. 500.000 at forrente med 6 % og afdrage over en 20-årig periode »		40.700.-
Rest 1.211.000 kr. at forrente med en årlig ydelse på 5½ %, hvoraf 4½ % er rente og resten afdrag »		66.300.-
	Kr.	139.500.-

Det må anses for rimeligt, at der af de elever, der modtager kost og logi på skolen, ydes betaling efter samme takst som fastsat for deltagelse i børneforsorgsskolerne på Hindholm højskole og i Jægerspris, for tiden 225 kr. pr. måned. Indtægterne herved kan anslås til godt 105.000 kr. pr. år. For elever, der bor uden for skolen, bør næppe fastsættes højere skolepenge end 50 kr. pr. måned, hvilket vil give en samlet indtægt fra skolepenge på knapt 10.000 kr.

Der kan herefter opstilles følgende budget for driften af barneplejerskolen:

1. Lønninger.		
a. Forstander, overlærer og faste lærere	Kr.	80.000.-
b. Timelønnede lærere m. m.	»	55.000.-
c. Kokkepige og 3 à 4 husassistenter	»	30.000.-
d. Kontormedhjælper, pedel	»	20.000.-
	—Kr.	185.000.-
2. Undervisningsmidler »		10.000.-
3. Kontorhold m. v. »		5.000.-
4. Befordringsgodtgørelse og fribefordring »		10.000.-
5. Varme, lys, rengøring »		25.000.-
6. Ejendomsudgifter (renter, afdrag af lån, skatter, vedligeholdelse) skønsmæssigt anslået »		139.500.-
7. Kostudgifter »		75.000.-
	Kr.	449.500.-
Herfra går indtægter »		115.000.-
Underskud, der dækkes ved bevilling på finansloven	Kr.	334.500.-

De samlede udgifter ved driften af skolen kan således anslås til 449.500 kr. om året og udgifterne efter fradrag af elevernes betaling

til 334.500 kr. pr. år. Disse udgifter svarer til henholdsvis ca. 450 kr. og ca. 330 kr. pr. elev pr. måned.

Til orientering kan oplyses, at udgifterne ved driften af børneforsorgsskolen i Jægerspris andrager 500 kr. pr. elev pr. måned og godt 250 kr. pr. elev pr. måned, når der foretages fradrag for elevernes betaling. I disse beløb indgår dog ikke udgifter til udvendig vedligeholdelse, skatter og afgifter, forrentning og amortisering af de i Jægersprisskolen investerede midler. Udgifterne hertil vil andrage 175 kr. pr. elev ved Århus-skolen, således at udgifterne ved driften af Århus-skolen må anses for rimelige.

Til sammenligning kan anføres, at der på finansloven for finansåret 1959/60 er bevilget et beløb på 63.500 kr. til barneplejerskeuddannelsen. Heraf vedrører ca. 13.000 kr. det 4 måneders supplerende kursus for barneplejersker og sygeplejersker på den sociale skole og det resterende beløb, 50.400 kr., driften af barneplejerskolen i København samt barneplejerskolerne i Gentofte og Århus. Hertil må føjes udgifter for stat og kommune i form af bistand til dækning af vikarudgifter for autoriserede barneplejersker, der deltager i det 4 måneders supplerende kursus. Disse udgifter andrager for finansåret 1959/60 32.400 kr.

Gennemførelsen af det af nævnet fremsatte forslag må således antages at medføre en merudgift for staten og kommunerne på ca. 200.000 kr. om året.

Det bemærkes iøvrigt, at det formentlig vil blive nødvendigt ved særlig bevilling på finansloven at få tilvejebragt midler til understøttelser til eleverne på barneplejerskolen, ydet efter lignende regler som fastsat for deltagerne i børneforsorgens 10 måneders grunduddannelse. Disse får stipendier beregnet efter reglerne i højskolelovgivningen, for tiden 140 kr. pr. måned.

Såfremt nævnets forslag om indretning af Kong Chr. d. IX's børnehjem som børneforsorgsskole med kollegium gennemføres, vil det være muligt fremtidigt yderligere at henlægge til den nye skole en del af de supplerende kurser, der afholdes med støtte af bevillingen til uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen. I øjeblikket afholdes kurser for ledere og medarbejdere ved opdragelseshjem næsten udelukkende på Sjælland, men da der har vist sig et stadigt stigende behov for kortere kurser, vil det være natur-

ligt og ønskeligt, om disse kunne fordeles mere ligeligt mellem landsdelene.

Som det fremgår af det ovenfor anførte, vil nævnets forslag til udvidelse af uddannelsen til autoriseret barneplejerske ikke kunne gennemføres straks.

Man skal imidlertid indstille, at Kong Chr. d. IX's børnehjem søges erhvervet snarest med henblik på indretning af hjemmet som børneforsorgsskole med kollegium. Man skal indstille, at bevillingsmyndighedernes principielle tilslutning til indretning af ejendommen som børneforsorgsskole med kollegium og til udvidelse af uddannelsen som autoriseret barneplejerske samtidig søges opnået.

Endvidere skal man indstille, at skoleudvalget for børneforsorgsskolerne anmodes om at overtage ledelsen af barneplejeskolen fra 1. april 1960 at regne, således at dette skoleudvalg ved behandling af spørgsmål om barne-

plejerskeuddannelsen - på samme måde som ved behandling af spørgsmål om den supplerende uddannelse af autoriserede barneplejersker og sygeplejersker - suppleres med repræsentanter for de forhandlingsberettigede personaleorganisationer samt for bestyrelserne repræsenteret ved Landsforeningen forebyggende børneværn og de kommuner, der driver institutioner for spæde børn, og barneplejeskolens forstanderinde.

Endelig skal man indstille, at direktoratet bemyndiges til efter forhandling med boligministeriet, kgl. bygningsinspektør, arkitekt Th. Havning og sundhedsmyndighederne samt i samråd med skoleudvalget og børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske og økonomiske nævn at udarbejde skiteseplaner til indretning af barneplejeskolen i Århus og til at fremkomme med forslag om igangsættelse af den udvidede uddannelse snarest muligt.

VI. SAMMENDRAG

I betænkningen fremsættes forslag om en nyordning af barneplejerskeuddannelsen, således at den hidtidige uddannelse af andet og tredje års elever sammen med det supplerende 4 måneders kursus kommer til at udgøre en samlet grunduddannelse, der har samme omfang som børneforsorgens øvrige grunduddannelser, og som centraliseres i en ny børneforsorgsskole. Den 1-årige barneplejerskeuddannelse vil herefter blive at betragte som en forberedelse til den egentlige faglige uddannelse.

/ *kap. I og II* refereres de nugældende regler for uddannelsen til barneplejerske og de i betænkningen fra 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen fremsatte forslag.

I *kap. III* refereres en statistisk undersøgelse af personaleforholdene ved institutioner for spæde børn og behovet for uddannede barneplejersker, på grundlag af hvilken man i fremtiden beregner at skulle uddanne 80 autoriserede barneplejersker om året.

I *kap. IV* refereres de krav, der efter direktoratet for børne- og ungdomsforsorgens opfattelse må stilles til ledere og 1. assistenter i

institutioner for spæde børn, og som begrundes, at en udvidelse af uddannelsen skønnes særdeles påkrævet.

Kap. V omfatter nævnets forslag.

For så vidt angår den *1-årige uddannelse*, foreslås, at den hidtidige eksamen, der afholdes efter maksimalt 16 timers undervisning i et fag, bortfalder. Der gives i stedet i forbindelse med den praktiske uddannelse 30 timers undervisning i barnepleje og emner i naturlig tilknytning hertil, medens der samtidig gives eleverne adgang til at gennemgå et samariterkursus.

Uddannelsen til *autoriseret barneplejerske* foreslås ændret således, at den kommer til at omfatte en teoretisk uddannelse på ialt 9 måneder, der meddeles på en central børneforsorgsskole i 3 perioder, afvekslende med praktikperioder i henholdsvis børnehave (i 6 mdr.), spædbørnehjem eller vuggestue (i 12 mdr.) og børneafdeling på hospital (6 mdr.).

En undersøgelse af børneforsorgsskolernes elevers hjemstedsforhold og en oversigt over institutionernes beliggenhed viser berettigelsen af en ny børneforsorgsskole i Jylland, så meget mere som der allerede findes 2 børneforsorgsskoler på Sjælland.

Der opstilles retningslinier for såvel den praktiske som den teoretiske uddannelse. Den sidste foreslås at omfatte 965 obligatoriske timer og som minimum 128 valgfri timer. Der anføres retningslinier vedrørende undervisningens indhold.

Det foreslås, at undervisningen afsluttes med en prøve svarende til den prøve, der afholdes på de nuværende grunduddannelsesskoler.

Til slut stilles forslag om *børneplejerskolens ledelse og personale*. Skolen foreslås henlagt under skoleudvalget vedrørende børneforsorgsskolerne, idet børneplejerskeuddannelsen må ses som et led i den samlede uddannelse af medarbejdere ved opdragelseshjem. Ved behandling af sager vedrørende børneplejerskeuddannelsen foreslås skoleudvalget suppleret med repræsentanter for personale- og bestyrelsesorganisationerne ved institutionerne for spæde børn.

Til at forestå den daglige ledelse af undervisningen foreslås ansat en skole- og undervisningskyndig forstander i 25. lønklasse, samt en overlærer i 23. lønklasse.

Det foreslås, at børneplejerskolen henlægges til en nyindrettet *børneforsorgsskole i Århus*, der foreslås indrettet i Chr. IX's børnehjemsbygninger. I tilknytning til skolen foreslås opført en kollegiefløj. Ved en sådan placering vil skolen også kunne danne ramme om andre uddannelsesformer, f. eks. kortere kursus, således at disse i fremtiden også kan afholdes uden for Sjælland.

Nævnet indstiller derfor, at bevillingsmyndighedernes principielle tilslutning til erhvervelse af Chr. d. IX's børnehjem og dets indretning til børneforsorgsskole med tilhørende kollegium snarest søges opnået. Endvidere indstilles, at skoleudvalget for børneforsorgsskolerne, suppleret som ovenfor nævnt, overtager ledelsen af børneplejerskolen fra 1. april 1960 at regne. Endelig indstilles det, at direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen bemyndiges til at lade udarbejde skitseplaner til indretning af børneforsorgsskolen i Århus og til at fremkomme med forslag om igangsættelse af den udvidede uddannelse snarest muligt.

København, den 29. marts 1960.

P. W. Bræstrup

Holger Horsten
formand

Erik Munch-Petersen

Otto V. Nielsen

Aage Nørfelt

K. Helveg Petersen

Poul W. Perch

Søren Korsgaard

SKEMATISK OVERSIGT

over uddannelse af barneplejersker efter den foreslåede plan fra igangsættelse, indtil denne er i fuld funktion.

	hold	jan.	febr.	marts	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
år 1	1.								S ₁	S ₁	S ₁	P	P
år 2	1.	P	P	P	P	S ₂	S ₂	F	B	B	B	B	B
	2.		S ₁	S ₁	S ₁	P	P	F	P	P	P	P	S ₂
	3.								S ₁	S ₁	S ₁	P	P
år 3	1.	B	B	B	B	B	B	B	H	H	H	H	H
	2.	S ₂	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	3.	P	P	P	P	S ₂	S ₂	F	B	B	B	B	B
	4.		S ₁	S ₁	S ₁	P	P	F	P	P	P	P	S ₂
	5.								S ₁	S ₁	S ₁	P	P
år 4	1.	H	S ₃	S ₃	S ₃	S ₃							
	2.	B	H	H	H	H	H	H	S ₃	S ₃	S ₃	S ₃	
	3.	B	B	B	B	B	B	B	H	H	H	H	H
	4.	S ₂	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	5.	P	P	P	P	S ₂	S ₂	F	B	B	B	B	B
	6.		S ₁	S ₁	S ₁	P	P	F	P	P	P	P	S ₂
	7.								S ₁	S ₁	S ₁	P	P

S = Skole. S₁ = 1. periode. S₂ = 2. periode. S₃ = 3. periode. P = Børnehavepraktik. B = Barnepleje. H = Hospitalspraktik. F = Ferie. osfr.

STATISTISK UNDERSØGELSE

om hjemsted for børneforsorgsskolernes nuværende og vordende elever.

Til brug ved overvejelserne om, hvor en eventuel ny børneforsorgsskole bør placeres, har direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen på det pædagogiske nævns foranledning marts 1960 foretaget, dels en opgørelse over hjemsted for de elever på barneplejeskolen, der for tiden gennemgår 3-årsuddannelse, samt en tilsvarende undersøgelse omfattende et repræsentativt udvalgt hold af de på barneplejeskolen værende 2-års elever, dels en statistisk undersøgelse af de eksisterende børneforsorgsskolels elevers hjemsted.

For barneplejeskolens normalt lidt yngre elever, der kun i et enkelt år har været ansat ved en børneforsorgsinstitution, har man valgt fødestedet som statistisk vejledende, idet man ikke har oplysning om eventuelt senere flytninger mellem landsdelene.

Tabel I. Oversigt over elever på barneplejeskolen, fordelt efter fødselskommune.

Fødselskommune	Antal 3-års elever på barneplejeskolen		2-års elever på barneplejeskolen (2 hold)	
København med Frederiksberg og Gentofte	ca. 60	23%	11	20%
Øvrige Sjælland m. omliggende øer	ca. 75	29%	19	35%
Fyn med omliggende øer	ca. 25	9%	5	9%
Jylland	ca. 100	39%	20	36%
Ialt	ca. 260	100%	55	100%

Man har yderligere undersøgt, hvorledes institutioner for spæde børn er fordelt over landet:

Tabel II. Oversigt over beliggenheden af institutioner for spæde børn:

Spædbørnehjem:

København, Frederiksberg og Gentofte	14
Øvrige Sjælland	13
Fyn	6
Jylland	21
Ialt	54

Vuggestuer:

København, Frederiksberg og Gentofte	56
Øvrige Sjælland	27
Fyn	6
Jylland	27
Ialt	116

Med hensyn til de elever, som for tiden gennemgår børneforsorgens grunduddannelse, er der foretaget en opgørelse over, hvor de opdragelseshjem, ved hvilke de er ansat, er beliggende. For disse, som regel lidt ældre elever, har man anset det opdragelseshjem, hvor de pågældende oftest har været ansat i nogle år, for mest afgørende som hjemsted:

Tabel III. Oversigt over de elever, som for tiden gennemgår børneforsorgens grunduddannelse.

Ansæt ved opdragelseshjem ¹	Antal elever, der for tiden gennemgår grunduddannelsen på Hvidholm højskole ^{1,2} , børneforsorgsskolen i Jægerspris	0/0
København (med Frederiksberg og Gentofte)	5	8
Øvrige Sjælland m. omliggende øer	22	36
Fyn med omliggende øer	6	10
Jylland	28	46
Ialt	61	100

Endelig har man foretaget en undersøgelse vedrørende et udsnit af det klientel, der i de kommende år må forventes at søge grund-

uddannelsen, nemlig de ved opdragelseshjem ansatte praktiske medarbejdere, der er henført til 3. lønningsklasse:

Tabel IV. Oversigt over de ved opdragelseshjem ansatte praktiske medhjælpere, der er henført til 5. lønningsklasse.

Ansæt ved opdragelseshjem i	Samlet antal praktiske medhjælpere	%	Heraf med grunduddannelse	%	Uden grunduddannelse	%
København, Frederiksberg og Gentofte	64	17	15	14	49	19
Øvrige Sjælland med omliggende øer	125	34	28	26	97	37
Fyn med omliggende øer	37	10	12	11	25	9
Jylland	147	39	53	49	94	35
Ialt	373	100	108	100	265	100

Det må efter de foreliggende oplysninger anses for vel begrundet, at en ny børneforsorgsskole søges oprettet i Jylland (Århus), idet det må anses for ønskeligt, at unge fra alle dele af landet får mulighed for at søge uddannelsen i nærheden af deres *hjemsted*. For de unge barneplejeelever må man anse deres forældres hjemsted for mere afgørende end beliggenheden af den institution, hvor de evtl. har gennemgået deres 1. elevår, eller hvor de evtl. senere vil få ansættelse.

Efter de foreliggende statistiske oplysninger ville det på længere sigt mest rationelle være, om ca. halvdelen af barneplejeeleverne - d. v. s. ca. 40 - kunne få deres uddannelse på en

skole på Sjælland, mens der på den anden side burde tilvejebringes mulighed for, at også den hidtidige grunduddannelse kunne søges i Jylland. Dette kunne opnås, såfremt halvdelen af den foreslåede ny børneforsorgsskoles kapacitet blev udnyttet til uddannelse af ca. 40 barneplejersker årligt, og den anden halvdel til uddannelse af medarbejdere til opdragelseshjem for børn over den spæde alder. Dette ville forudsætte, at der blev tilvejebragt mulighed for, at de øvrige ca. 40 barneplejersker årligt, som der efter det oplyste er behov for, kunne få deres uddannelse på en af børneforsorgsskolerne på Sjælland.

Socialministeriets
bibliotek